

កម្រិត
៣០

ព័ត៌មានទាន់ហេតុការណ៍

Hin Koemyean

The Asia Foundation - Let's Read

Let's Read

 The Asia Foundation

រ៉ាណា ចូលចិត្តតាមដានរឿងរ៉ាវអាថ៌កំបាំងណាស់ ទាំងរឿង
នៅសាលា និងជាពិសេសពេលដែលនាងលេងជាមួយមិត្តភក្តិ
នៅខាងក្រៅ។ ប៉ុន្តែម្តាយរបស់រ៉ាណា ចង់ឱ្យនាងស្វែងយល់ពី
រឿងរ៉ាវអាថ៌កំបាំងតែនៅក្នុងថ្នាក់រៀនប៉ុណ្ណោះ ព្រោះវាមិនធ្វើឱ្យ
ប្រឡាក់សំពត់អាវរបស់នាង។

«វ៉ាណា កូន! មកញ៉ាំបាយ!» ម្តាយអក្ខរា ស្រែកហៅនាងពីក្នុងផ្ទះ។

នៅពេលវាណា កំពុងដើរចូលក្នុងផ្ទះ នាងស្តាប់ឮសំឡេងស្រ្តី
ម្នាក់ចេញពីក្នុងទូរទស្សន៍។ «នេះជាព័ត៌មានទាន់ហេតុការណ៍!
នៅមុននេះបន្តិច មានករណីចោរកម្មមួយទៀតហើយ ដែលបាន
កើតឡើងក្នុងផ្សារមួយដែលស្ថិតនៅជាយក្រុង។ អ្នកទិញ និង
អ្នកលក់ ត្រូវមានការប្រុងប្រយ័ត្នបន្ថែមទៀតចំពោះសម្ភារៈរបស់
ខ្លួន។»

វ៉ាណា សួរម្តាយថា៖ «ម៉ាក់! តើមីងម្នាក់ដែលនៅក្នុង
ទូរទស្សន៍នោះ អាចដឹងព័ត៌មានដែលកើតឡើងនៅផ្សារ
ដោយរបៀបណា?» ម្តាយវ៉ាណា ឆ្លើយថា៖ «គាត់គឺជា
អ្នកសារព័ត៌មាន។ ការងាររបស់គាត់ គឺត្រូវស្វែងរក និងសួរនាំ
រឿងរ៉ាវពីប្រភពផ្សេងគ្នាដើម្បីប្រមូលព័ត៌មាន ចតុបភាព និង
វីដេអូឱ្យបានច្រើន រួចចែករំលែកព័ត៌មានពិតដល់ពួកយើង។» វ៉ា
ណា សួរបន្ថែមថា៖ «ស្តាប់ទៅ វាដូចគ្នានឹងការដោះស្រាយរឿង
អាថ៌កំបាំងដែរ តើមែនទេម៉ាក់?» «មែនហើយ។ ម៉ាក់មានអ្វីមួយ
ឱ្យកូនមើល។»

ម្តាយវ៉ាណា ទាញប្រអប់មួយចេញពីទូខោអាវ។ «នេះជាម៉ាស៊ីន ថតរបស់លោកតាកូន។ គាត់ធ្លាប់ជាអ្នកសារព័ត៌មានរូបថត ហើយគាត់ចូលចិត្តប្រើរូបថតដើម្បីរៀបរាប់ពីដំណើររឿងផ្សេងៗ។» «លោកតាធ្លាប់មានប្រសាសន៍ថា អ្នកសារព័ត៌មានត្រូវ ចងចាំបីចំណុចសំខាន់គឺ៖ តែងតែចង់ដឹងនិងចង់ឮ ផ្តល់ព័ត៌មាន ពិត និងសួរនាំព័ត៌មានពីប្រភពផ្សេងគ្នា។ គាត់តែងតែចង់ឱ្យ ម៉ាស៊ីនថតនេះមកកូន ដើម្បីឱ្យកូនអាចប្រាប់ពីរឿងរ៉ាវផ្សេងៗ ដូចគាត់ដែរ។»

នៅថ្ងៃបន្ទាប់ វាណា យកម៉ាស៊ីនថតនោះដើរទៅផ្សារនៅក្បែរផ្ទះ។ នាងឃើញហ្វូងមនុស្សឈរជុំវិញអ្នកលក់បន្លែតាមរទេះម្នាក់ ដែលមានទឹកមុខក្រៀមក្រំ។ នាងសួរថា៖ «តើពូមានរឿងអី?» ពូអ្នកលក់ឆ្លើយថា៖ «ខ្ញុំបានរុញរទេះលក់បន្លែរបស់ខ្ញុំទៅផ្សារកាលពីព្រឹកមិញ ហើយនៅតាមផ្លូវ ខ្ញុំក៏ឈប់ទិញរបស់ញាំ។ ប៉ុន្តែពេលត្រឡប់មកវិញ រទេះក៏បាត់ ថ្ងៃនេះខ្ញុំយកផ្លែឃ្លោកមកលក់ផង។»

វ៉ាណា លាន់មាត់ថា៖ «សាច់រឿងនេះអាចជាព័ត៌មានមួយ!»
នាងក៏បន្តសួរថា៖ «តើខ្ញុំអាចជួយពូ រករទេះនោះមកវិញ
បានទេ? តើរទេះនោះមានរូបរាងបែបម៉េច?» «អរគុណហើយ
ក្មួយ! វាជារទេះឈើចាស់ ពណ៌ត្នោត និងមានផ្លែឃ្លោកពេញ។»

វ៉ាណា នឹកឃើញនូវការណែនាំរបស់ជីតានាង អំពីរបៀបរបប ក្នុងការជជីកស្បូវរកព័ត៌មាន។ វ៉ាណាក៏សួរអ្នកលក់ម្នាក់ថា តើ គាត់បានឃើញរទេះនោះដែរឬទេ។ មីងនោះតបវិញថា៖ «អត់ ឃើញទេ ប៉ុន្តែខ្ញុំឃើញមានផ្លែឃ្លោកជ្រុះលើដីនៅម្តុំនោះ។» វ៉ាណា និយាយអរគុណ រួចថតរូបដានផ្លែឃ្លោកនោះ។

នៅពេលដើរតាមដានផ្លូវឃ្លោក វ៉ាណា បានឃើញប៉ូលីសស្រីម្នាក់ ហើយបានសួរថា តើគាត់បានឃើញរទេះរុញមួយដែរឬទេ។ ប៉ូលីសក៏ឆ្លើយតបភ្លាមថា៖ «ឃើញ! ខ្ញុំឃើញរទេះរុញមួយ។ វាមានពណ៌ខៀវ និងដឹកសុទ្ធតែផ្លែស្វាយពេញ!»

វ៉ាណា រំភើបចិត្តណាស់ដែលទទួលបានតម្រុយមួយទៀត។
នាងគិតថានាងនឹងយកព័ត៌មានទៅប្រាប់ម្ចាស់រទេះរុញនោះ
ប៉ុន្តែក្រោយមក នាងនឹកឃើញការណែនាំរបស់ជីតាថា «ត្រូវ
ផ្តល់ព័ត៌មានពិត»។ វ៉ាណាបង្ហាញរូបថតដានផ្លែឃ្លោក ហើយ
និយាយថា៖ «រទេះដែលខ្ញុំកំពុងរក ជារទេះឈើដឹកបន្លែ និង
មានពណ៌ត្នោត។»

«អូ! វាប្រហែលជាទេមួយផ្សេងទៀតទេ។ ខ្ញុំបានឃើញក្មេង
ពីរនាក់កំពុងលេងលោតអន្ទាក់នៅជិតទេដឹកឃ្លោកមួយនៅឯ
ចុងផ្សារឯនេះ។» ប៉ូលីស និយាយដោយចង្អុលទៅចុងផ្សារ។

វ៉ាណា ហៀបនឹងសួរសំណួរបន្ថែមទៀត ស្រាប់តែនាងឃើញ
ក្មេងពីរនាក់រត់ដេញគ្នា។ នាងក៏ចាប់ផ្តើមថតរូបក្មេងទាំងពីរនាក់
នោះ ហើយនិយាយថា៖ «ប្រាកដជាក្មេងទាំងពីរនោះហើយ។»
បន្ទាប់មក នាងក៏ដើរទៅតាមក្មេងទាំងពីរនាក់នោះ។

នៅពេលដែលនាងកំពុងដើរតាមពីក្រោយក្មេងទាំងពីរនាក់
នោះ ស្រាប់តែបាត់ស្រមោលពួកគេនៅក្នុងចំណោមតូបលក់ដូរ
ជាច្រើន។ ប៉ុន្តែក្រោយមក នាងបានឃើញក្មេងប្រុសម្នាក់វិញ
កំពុងរត់ចុះឡើងនៅម្តុំនោះ។

នាងក៏ស្រែកសួរថា៖ «អេ! ខ្ញុំកំពុងព្យាយាមដោះស្រាយរឿង
អាថ៌កំបាំងមួយ។ តើឯងអាចជួយខ្ញុំបានដែរឬទេ?» ក្មេងប្រុស
នោះក៏ឈប់ទ្រឹងនៅមួយកន្លែង ហើយ វាណា សួរបន្ថែមថា៖
«តើឯងបានឃើញរទេះឈើដឹកបន្លែមួយនៅខាងចុងផ្សារដែរ
ឬទេ?» ក្មេងប្រុសនោះឆ្លើយថា៖ «ឃើញ! ខ្ញុំបានយករទេះនោះ
ទៅលេងជាមួយមិត្តរបស់ខ្ញុំម្នាក់ទៀត!»

វាណា និងក្មេងម្នាក់នោះ នាំគ្នារត់កាត់ផ្សារទៅកាន់កន្លែង
ដែលគេនឹងមិត្តភក្តិនាំគ្នាលេងកាលពីព្រឹកមិញ។ នៅទីនោះ
ពួកគេក៏ឃើញរទេះបន្លែពណ៌ត្នោត នៅកាច់ជ្រុងផ្សារ។

វ៉ាណា សម្លឹងមើលរទេះដោយងឿងឆ្ងល់ រួចនិយាយថា៖
«ប្រាកដជារទេះនេះហើយ ប៉ុន្តែហេតុអីបានជាវាមកដល់ទីនេះ
បាន?»

ក្មេងប្រុសនោះពន្យល់ថា៖ «ពួកខ្ញុំបានឃើញរទេះនោះនៅលើ
ផ្លូវធំទៅផ្សារ ហើយពួកខ្ញុំគិតថា វាជារទេះដែលគេបោះចោល។
ពួកខ្ញុំចង់លេងលោតអន្ទាក់ដែលត្រូវមានគ្នាបីនាក់ ប៉ុន្តែយើង
មានគ្នាតែពីរនាក់។ ដូច្នេះយើងក៏រុញរទេះទៅមកកន្លែងនេះ
ហើយចងកៅស៊ូទៅនឹងជើងរទេះរុញ ដើម្បីធ្វើជាអ្នកលេង
ម្នាក់ទៀត។»

វ៉ាណា លាន់មាត់ថា៖ «មែនហើយ! រទេះនេះប្រាកដជាអ៊ីល
ធ្លាក់ចុះពីទួល នៅពេលដែលពួកអ្នកលក់ឈប់សម្រាកញ្ចាំបាយ។
គាត់រកវាមិនឃើញ ព្រោះឯងរុញវាមកទីនេះ ដោយមិនដឹងថា
ម្ចាស់គេកំពុងតែតាមរក!»

នាងបានសុំឱ្យក្មេងប្រុសទាំងពីរនាក់ជួយរុញរទេះទៅរក
ពួកអ្នកលក់វិញ។ ម្ចាស់រទេះត្រេកអរណាស់ដែលបានរទេះ
ត្រឡប់មកវិញ ហើយមហាជនក៏រីករាយដែរ ដោយបានដឹងថា
នោះមិនមែនជាអំពើចោរកម្ម។

វិណា ពន្យល់អំពីដំណើរដើមទងនៃរឿងនេះឱ្យគ្រប់គ្នាបានដឹង
ដោយបង្ហាញរូបភាពដែលនាងបានថត និងរៀបរាប់ពីអ្នកដែល
នាងបានសួរនាំ។

មនុស្សម្នាក់នៅពីក្រោយវ៉ាណា និយាយឡើងថា៖ «នេះជា ព័ត៌មានដ៏អស្ចារ្យ!» វ៉ាណា ងាកទៅក្រោយ ហើយឃើញ អ្នកសារព័ត៌មានដែលនាងធ្លាប់ឃើញក្នុងទូរទស្សន៍។ «ប្អូនស្រី ជាអ្នកចង់ដឹងចង់ឮ មានភាពស្មោះត្រង់ ហើយប្អូនបានសួរនាំ ព័ត៌មានពីប្រភពផ្សេងគ្នា ដើម្បីស្វែងរកការពិត។ តើប្អូនអាច ទៅស្ថានីយទូរទស្សន៍ជាមួយបងបានដែរទេ? បងចង់ឱ្យប្អូន និយាយរៀបរាប់អំពីដំណើររឿងនេះ ដើម្បីចាក់ផ្សាយព័ត៌មាន នៅក្នុងយប់នេះ។»

នៅថ្ងៃនោះ វ៉ាណា បានក្លាយជាអ្នកសារព័ត៌មានម្នាក់យ៉ាង
ពិតប្រាកដ។ គេបានចុះផ្សាយសាច់រឿងនេះ និងរូបភាពដែល
នាងបានថត ដាក់ក្នុងផ្នែកមួយនៃកម្មវិធីព័ត៌មាន ស្តីអំពី
«សហគមន៍ចេះជួយយកអាសាគ្នា»។

មិនតែប៉ុណ្ណោះ វាណា ក៏ត្រូវបានគេសម្ភាសលើទូរទស្សន៍
ទៀតផង!

មុននឹងបញ្ចប់ការសម្ភាស វាណាបានផ្តាំធ្វើថា៖ «សូមស្វែងរក
ព័ត៌មានគ្រប់ពេលវេលា បើមិនដូច្នោះទេ អ្នកនឹងមិនដឹងពីអ្វី
ដែលកំពុងកើតឡើងជុំវិញខ្លួនអ្នកឡើយ!»

Brought to you by

The Asia Foundation

Let's Read is an initiative of The Asia Foundation's Books for Asia program that fosters young readers in Asia. booksforasia.org
To read more books like this and get further information about this book, visit letsreadasia.org

Original Story

ព័ត៌មានទាន់ហេតុការណ៍, illustrator: Hin Koemyean

The Asia Foundation - Let's Read. Released under CC BY-NC 4.0.

This work is a modified version of the original story. © The Asia Foundation, 2020. Some rights reserved. Released under CC BY-NC 4.0.

For full terms of use and attribution,
<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

ព័ត៌មានទាន់ហេតុការណ៍

តើប្អូនចាំបានប៉ុណ្ណាដែរ?

១. វាណាចូលចិត្តការងាររបស់អ្នកសារព័ត៌មាន ព្រោះវាដូចជាការតាមដាន និងដោះស្រាយរឿងអាថ៌កំបាំងដែរ។

ក. ត្រូវ

ខ. ខុស

២. តាមការពន្យល់របស់ម្តាយវាណា ការងាររបស់អ្នកសារព័ត៌មានមានដូចជា៖

ក. ថតរូបភាព និងវីដេអូដើម្បីប្រមូលព័ត៌មាន។

ខ. ស្វែងរក និងសួរនាំរឿងរ៉ាវពីប្រភពផ្សេងៗគ្នា។

គ. ចែករំលែកព័ត៌មានពិតដល់មនុស្សទូទៅ។

ឃ. ចម្លើយរួម ក, ខ និង គ

៣. លោកតារបស់វាណាដែលធ្លាប់ជាអ្នកសារព័ត៌មាន ចូលចិត្តប្រើរូបថតដើម្បី _____ ។

ក. ប្រាប់ព័ត៌មានមិនពិត

ខ. មិនចាំបាច់សួរនាំព័ត៌មានបន្ថែម

គ. រៀបរាប់ពីដំណើររឿងដែលបានកើតឡើង

ព័ត៌មានទាន់ហេតុការណ៍

៤. តើវាណាទទួលបានតម្រូវអ្វីពីបងប្អូនស្រី ក្នុងការស្វែងរករទេះរបស់ពូលក់បន្ថែម?

- ក. ក្មេងពីរនាក់លេងជិតរទេះដឹកឃ្លោកមួយ។
- ខ. ឃើញមានផ្លែឃ្លោកជ្រុះលើដីនៅកន្លែងមួយ។
- គ. រទេះពណ៌ត្នោតមួយ មានដឹកផ្លែស្វាយ។

៥. ក្មេងប្រុសទាំងពីរនាក់ចង់ _____ ម្លោះហើយ ពួកគេក៏បានរុញយករទេះបន្ថែមដែលទុកចោលពីផ្លូវធំ មកលេងនៅកាច់ជ្រុងផ្សារ។

- ក. បានមិត្តភក្តិម្នាក់ទៀត
- ខ. លេងលោតអន្ទាក់
- គ. លូចរទេះពីពូបន្លែ

៦. វាណាត្រូវបានអញ្ជើញឱ្យទៅ _____ ដើម្បីផ្សាយព័ត៌មានពីដំណើររឿងស្វែងរករទេះបន្ថែម និងធ្វើការសម្ភាសន៍ផងដែរ។

- ក. ជួបមហាជននៅឯផ្សារ
- ខ. មជ្ឈមណ្ឌលសហគមន៍យប់នេះ
- គ. ស្ថានីយផ្សព្វផ្សាយតាមទូរទស្សន៍

៧. យើងអាចរៀនពីវាណាបានថា ព័ត៌មានអាចកើតឡើងគ្រប់ពេលវេលា និងគ្រប់ទីកន្លែង។

- ក. ត្រូវ
- ខ. ខុស

ព័ត៌មានទាន់ហេតុការណ៍

ចម្លើយ

១. ក

២. យ

៣. គ

៤. ក

៥. ខ

៦. គ

៧. ក

